

USING SONGS TO IMPROVE ARABIAN STUDENTS' TURKISH LISTENING SKILLS

ARAP ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE DİNLEME BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE ŞARKI KULLANIMI¹

İsa YILMAZ²

ABSTRACT

Know one or more foreign languages with globalization, both have taken the case has been a matter of dignity and necessity, nowadays. People enrolment language courses even go abroad to learn a foreign language. Different ways and techniques can be used in teaching Turkish as a foreign language to teach basic language skills. Its important to identified the needs of the target audience, who want to learn Turkish and put into practice reasonable curriculum. Listening is the first skill that students have difficulty. First, listening training has a positive impact on students' speaking skills and the others. Therefore, listening activities must have attract students' interest and attention. In this study, Yemen Sana'a University in the 2012-2013 academic year, the Faculty of Languages Turkish Language and Translation Department, is examined development of listening skills of Turkish beginners of Arab students song selection and usage. Five songs singing by different artists were played for 36 beginnner students. Working papers, the words of the songs written and blanking some words, are distributed to students. Each song is played three times. It is requested to students to fill gaps in the paper based on the songs they listened. Result of the research showed that singing slower intensity and less musical instruments can make it easier to understand and make the students listen more comfortable. Considering students are the beginner level it can be understood the reason of much typing errors.

Key Words: Listening skill, song, Arabian students, teaching Turkish as a foreign language.

ÖZET

Günümüzde küreselleşmeyle birlikte yabancı bir ya da birkaç dili bilmek hem zaruret hâlini almış hem de bir itibar meselesi olmuştur. İnsanlar yabancı dil öğrenmek amacıyla dil kurslarına hatta yurtdışına gitmektedirler. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel dil becerilerini kazandırmak için birbirinden farklı yöntem ve teknikler kullanılabilir. Burada önemli olan Türkçe öğrenmek isteyen hedef kitlenin gereksinimlerinin tespit edilip buna uygun bir öğretim programının hayata geçirilmesidir. Dil öğretiminde öğrencilerin zorluk çektikleri becerilerin başında dinleme gelmektedir. Dinleme eğitimi, öncelikle öğrencilerin konuşma becerilerine ve daha sonra diğer dil becerilerine olumlu etki yapar. Bu sebeple dinleme etkinlikleri öğrencinin ilgisini ve dikkatini çekecek özelliklere sahip olmalıdır. Bu çalışmada 2012-2013 öğretim yılında Yemen Sana'a Üniversitesi Diller Fakültesi Türk Dili ve Tercüme bölümünde Türkçe öğrenmeye yeni başlayan Arap öğrencilerinin dinleme becerilerinin geliştirilmesinde şarkı seçimi ve kullanımı konusu incelenmiştir. Başlangıç seviyesindeki 36 öğrenciye farklı sanatçıların seslendirdikleri beş farklı şarkı dinletilmiştir. Öğrencilere şarkıların sözlerinin yazılı olduğu ve bazı kelimelerinin çıkarıldığı çalışma kâğıtları dağıtılmıştır. Her bir şarkı üç defa dinletilmiştir. Öğrencilerden kâğıtlardaki boşlukları dinledikleri şarkılardan yola çıkarak doldurmaları istenmiştir. Araştırmanın sonucunda daha yavaş söylenen ve çalgı aleti yoğunluğunun az olduğu şarkıları öğrencilerin daha rahat anlayabildikleri ve dinlemelerini kolaylaştırdığı görülmüştür. Öğrencilerin başlangıç seviyesinde oldukları göz önünde bulundurulursa kelimeleri yazarken çok fazla harf hatası yapmalarının sebebi anlaşılabilir.

Anahtar Kelimeler: Dinleme becerisi, şarkı, Arap öğrenciler, Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.

¹ Bu çalışma Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından düzenlenen "1. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu'nda" sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Yrd. Doç. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, e-posta: yilmzisa@gmail.com

1. GİRİŞ

Günümüzde insanlar, farklı amaçlarla en kısa zamanda bir dili öğrenebilmek için maddi ve manevi fedakârlıklar yapmaktadırlar. Hedef dildeki temel dil becerilerinde yetkinleşebilmek için her bir beceri alanına özgü yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde uygulama ve ölçme değerlendirme bakımından zor sayılabilecek beceri alanlarının başında dinleme eğitimi gelmektedir. Dinleme eğitimi Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için ayrıca önemlidir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde temel dil becerilerinden dinleme öğrenme alanında öğrencilere belli başlı becerilerin kazandırılmasında farklı ve ilgi çekici etkinliklerin önemli bir yeri vardır.

Dinleme, günlük yaşamda insanlarla iletişim kurmanın önemli bir aracıdır. Okullarda öğrenme, gelişme ve zihin becerilerini geliştirme çalışmalarının temelinde dinleme vardır. Öğretmeni ve dersi dinleme, konferans, seminer, tiyatro gibi sunuları dinleme, tartışma ve röportajları izleme örnek olarak sayılabilir (Güneş, 2013, 81).

Dinleme becerisinin eğitiminin diğer becerilere göre daha az önemsenmesinin sebebi, dinleme becerisinin doğuştan kazanıldığı düşüncesidir (Ünal, 2001).

Sınıf içinde ve dışında her gün yüzlerce dinleme durumuyla karşılaşmaktadır. Dinleme etkinliklerine öğrenciyi katmanın yanında öğrenciye strateji kullanmayı ve bu stratejileri amacına göre seçmeyi öğretmek çok daha yararlı olacaktır (Akyol, 2010, 10).

Seslerin ve sözel uyarıcıların işitilmesiyle başlayan ve bu uyarıcılara öğrencilerin dikkatlerini yoğunlaştırmasıyla sürdürülen dinleme sürecinin öğrenmede yeri ve önemi büyüktür. Öğrencinin bir ders süresi içinde dinleyerek ve izleyerek öğrenebileceği bir konuyu ders dışında öğrenebilmesi için daha fazla zaman ayırması gerekmektedir (Demirel ve Şahinel, 2006, 73).

Görsel ve işitsel araçların hayatın her alanında giderek yaygınlaşması ve bu araçların eğitimde kullanılması etkili bir dinleme/izleme eğitimi gerekliliğini kılmaktadır. Bu becerinin geliştirilmesiyle, öğrencilerden dinlediklerini/izlediklerini sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişkilendirme, eleştirme ve bunlarla ilgili çıkarımlarda bulunma gibi üst becerileri gerçekleştirmesi beklenmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006, 5).

Müzik ve dilin birleşimi olan şarkıların sayısız üstünlüğü dikkati hak eder. Şarkıların kültürde ve temadaki zenginliği, deyimse ve şiirsel ifadeleri, tedavi edici işlevi şarkıları dil öğretiminde kusursuz araç yapar (Shen, 2009). Şarkılar herkesin dil tecrübesinde önemli bir yer tutar, dil öğrenimini kolaylaştırır, dil öğrenimindeki olumsuz etkileri ortadan kaldırır ve dili geliştirme sürecini hızlandırır. Motivasyon kaynağı olan şarkılar, dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesinde de yardımcı olur (Hisar, 2006, 26).

Şarkı her zaman güncel gerçeğin bir parçası, bir aynasıdır. Bir anlatım tarzının en görkemli biçimde güncelliğinden hiçbir şey kaybetmeden dillerden düşmeden tekrarlanan kültürel öğelerin örüntülerinin bir bütünüdür (Ataseven, 1988).

Dil öğretiminde şarkı kullanımı öğretmen ve öğrenenlere çokça imkân sunar. Dilin değişik şekillerde sunulmasına ve değiştirilmesine imkân verir. Kültürel konuların sunulmasında, kısa öykülerde, bağlamdaki yeni kelime ve ifadelerde, anadili konuşanların telaffuzlarının tanıtımı ve tartışma konularında kullanılabilir (Neisa, 2008, 167-168).

Yabancı dil öğretiminde şarkıların üç değişik kullanımı söz konusu olabilir:

1. Kullanılacak şarkının sözlerinde belirli bir edebi değeri olanlar seçilir ve şarkı sözlerinin iyi anlaşılmasına özen gösterilir, anlam derinliklerine inilmeye çalışılır.

2. Sınıf içinde dersi çekici ve kolaylaştırıcı bir unsur olarak kullanılabilir.
3. Günlük yaşamın farklı yönlerini sınıfa taşıyacak popüler şarkılar seçilir, konuları ve mesajları açısından incelenir (Ataseven, 1988).

Yabancılar Türkçe öğretiminde müzikli etkinlikler öğrencilerin motivasyonuna olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Müzikli öğretimlerde, öğrencilerin ilgilerini çekici müzik parçalarının seçilmesi faydalı olacaktır. Popüler müzik parçalarının seçilmesi öğrencilerin derse olan ilgilerini olumlu yönde etkilemektedir (Arslan ve Adem, 2010).

YTÖ alanında yapılacak dinleme etkinliklerinde dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

1. Öncelikle öğretmenin dinleme etkinliğinin amacına uygun bir etkinlik bulması gerekmektedir.
2. Amaca uygun olan etkinliğin öğrencilere kaç kez dinletileceği önceden belirlenmelidir.
3. Anlaşılması güç kelime ya da kısaltmalar tahtaya yazılmalıdır.
4. Dinletilecek metnin öğrenci seviyesine uygunluğuna dikkat edilmelidir.
5. Dinleme metninin gelişigüzel seçilmemiş ve öğrenci seviyesine uygun hızda seslendirilmiş olmasına ayrıca dikkat edilmelidir. Öğrencilerin dinleme etkinliklerinde en çok şikâyet ettikleri hususların başında seslendirmenin hızlı olması gelmektedir.
6. Dinletilecek metinde genel konular olmalı, öğrencilerin kültürel değerlerine ters düşen metinlerin olmamasına dikkat edilmelidir.
7. Dinleme etkinlikleri için mümkünse dil laboratuvarı kullanılmalı ya da kaliteli ses veren cihazlar tercih edilmelidir.
8. Yapılan etkinliğe uygun ölçme araçlarından yararlanılmalıdır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmek için Türkçe müziklerden, filmlerden, dizilerden, çizgi filmlerden yararlanılabilir. Bu süreçte ne kadar çok farklı kaynaktan dinleme etkinliği yaptırılırsa öğrencilerin duyduklarını anlama ve kavrama becerileri de o kadar artar. Dinleme etkinliklerinin değerlendirilmesinde de dinletilen metinlere yönelik hazırlanmış sorulardan, amaca uygun olarak düzenlenmiş formlardan yararlanılabilir (Yılmaz, 2014, 26).

Araştırmanın amacı

Bu çalışmada Türkçe öğrenmeye yeni başlayan Yemenli öğrencilerin dinleme becerilerinin geliştirilmesinde şarkıların kullanılabilirliğini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaçla 36 öğrenciye beş farklı şarkı dinletilmiş ve öğrencilere dağıtılan çalışma kâğıtlarında boş bırakılan yerleri dinledikleri şarkılardan hareketle doldurmaları istenmiştir.

Araştırma problemi

1. Şarkılar yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkili bir dinleme materyali midir?
2. Öğrenciler dinledikleri şarkılardan hareketle doldurdukları çalışma kâğıtlarında en çok hangi hataları yapmışlardır?

2. YÖNTEM

Araştırmanın deseni

Türkçe öğrenen öğrencilerin dinleme becerilerinin geliştirilmesinde şarkıların kullanılabilirliğinin araştırıldığı çalışma betimsel araştırma yöntemiyle oluşturulmuştur. Betimsel araştırmalarda, verilen bir durum olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlanıp (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2011: 21) daha önceki olaylar ve durumlarla ilişkisi incelenir (Karakaya, 2011, 59).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2012-2013 öğretim yılında Sana'a Üniversitesi Diller Fakültesi Türk Dili ve Tercüme Bölümünde Türkçe öğrenen başlangıç seviyesindeki 36 öğrenci oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Veri toplama aracı olarak ilgili alanyazın çalışması ve uzman görüşleri doğrultusunda belirlenen beş şarkının sözlerinin yazılı olduğu ve bazı kelimelerinin çıkarıldığı çalışma kâğıtları kullanılmıştır. Çalışma kâğıdında "Uzun ince bir yoldayım" şarkısından 10, "Domates biber patlıcan" şarkısından 22, "Bir yanlış kaç doğru?" şarkısından 17, "Benim için üzülme" şarkısından 12 farklı 2 tekrarlayan olmak üzere 14, "Günün birinde" şarkısından 11 kelime olmak üzere toplam 74 kelimenin boş bırakılan yerlere yazılması istenmiştir. Nitel çalışmalarda deneklere herhangi bir işlem ya da yönlendirme yoktur. Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi farklı kaynaklardan elde edilen büyük miktarlardaki veriler analiz edilip sentezlenerek özetlenir (Büyüköztürk vd., 2011, 262).

Çalışmada öğrencilerden dinledikleri şarkılardan hareketle çalışma kâğıtlarındaki boş bırakılan yerleri doldurmaları istenmiştir. Öğrencilerin yazdıkları kelimeler (+)doğru, (*)harf hatası, (>) ek eksik,(-)yanlış, (ø)boş, (↑)fazla harf, (↓)eksik harf kodlarıyla belirlenip verilerinin bütününe özetlendiği grafikler yapılmıştır. Bu grafiklerin daha anlaşılır olması için her bir kategori farklı bir renkle belirtilmiştir. Grafiklerin hemen altında öğrencilerin yaptıkları hatalar örneklendirilmiş ve bunlarla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

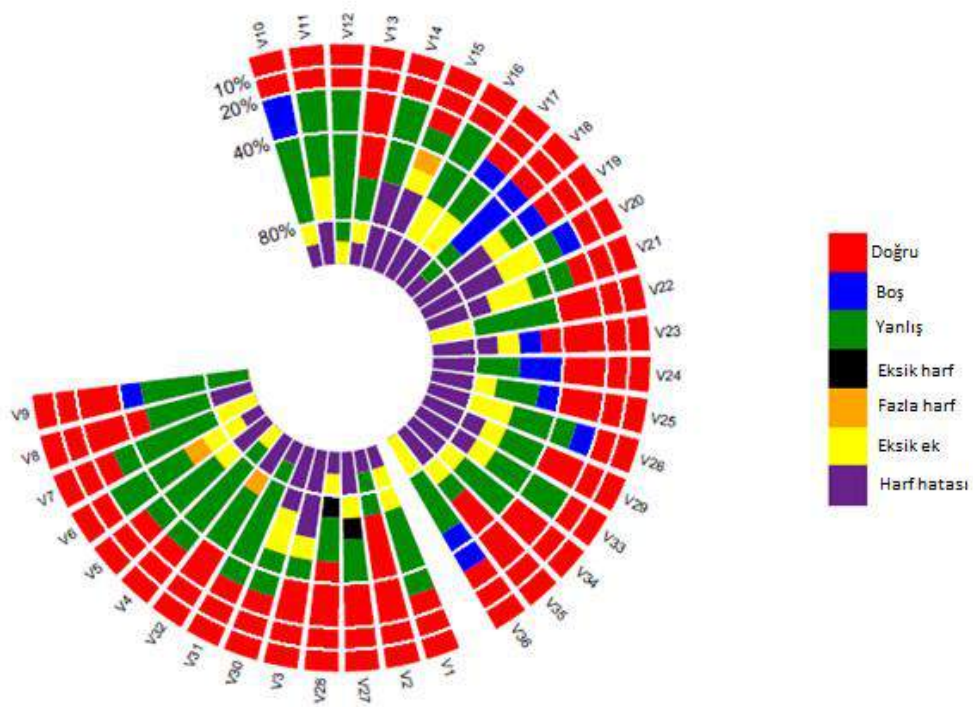
Uygulama Süreci

Çalışma, her gün bir şarkı dinletilip beş günde tamamlanmıştır. Şarkılar üç kez dinletilmiştir. Uygulama süreci şöyledir:

1. Araştırmada dinletilecek beş şarkı daha önce de belirtildiği gibi alan uzmanları görüşleri ve öğrenci seviyeleri gözetilerek belirlenmiştir.
2. Verilerin toplanacağı çalışma kâğıtları öğrencilere dağıtılıp çalışma hakkında öğrenciler bilgilendirilmiştir.
3. Öğrencilerin şarkıları rahatlıkla duyabilecekleri uygun sınıf ortamı oluşturulmuştur.
4. Şarkılar dinletilmeden önce çalışma kâğıtlarına öğrencilerin göz gezdirmelerine müsaade edilmiş ve daha sonra şarkılar üç kez dinletilmiş, aralarda ve uygulamanın sonunda öğrencilerin yazmaları için iki dakikalık zaman verilmiştir.
5. Öğrencilerden toplanan çalışma kâğıtları uygulama sonunda incelenmiş ve yapılan yazım hataları tespit edilip grafikler hâlinde sunulmuştur.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Grafik 3.1. “Uzun ince bir yoldayım” türküsüne ait bulgular

Grafik³ 3. 1’de “Uzun ince bir yoldayım” türküsüne ait çalışma kâğıtlarında yerleri boş bırakılan on kelimeyle ilgili öğrencilerin yazdıklarının genel bir değerlendirilmesine yer verilmiştir. “İnce” kelimesini sadece bir öğrenci boş bırakmış, dört öğrenci yanlış yazmış, iki öğrenci harf hatası yapmış ve geri kalanlar ise doğru yazmıştır. V₁₀ kodlu öğrenci “ince” kelimesini “once” olarak V₁₁ ise “inci” şeklinde yazmıştır.

“Bilmiyorum” ifadesinin yazımında yedi öğrenci harf hatası yapmış, üç öğrenci fazla harf yazmış, iki öğrenci ise harfleri eksik yazmıştır. Yine bir öğrenci “bilmiyor” şekline yazarak şahıs ekine yer vermemiştir. Beş öğrenci kelimeyi doğru yazmış ve sadece bir öğrenci kelimenin yerine herhangi bir şey yazmamıştır. Öğrencilerin yarıya yakını bu kelimeyi yanlış yazmıştır.

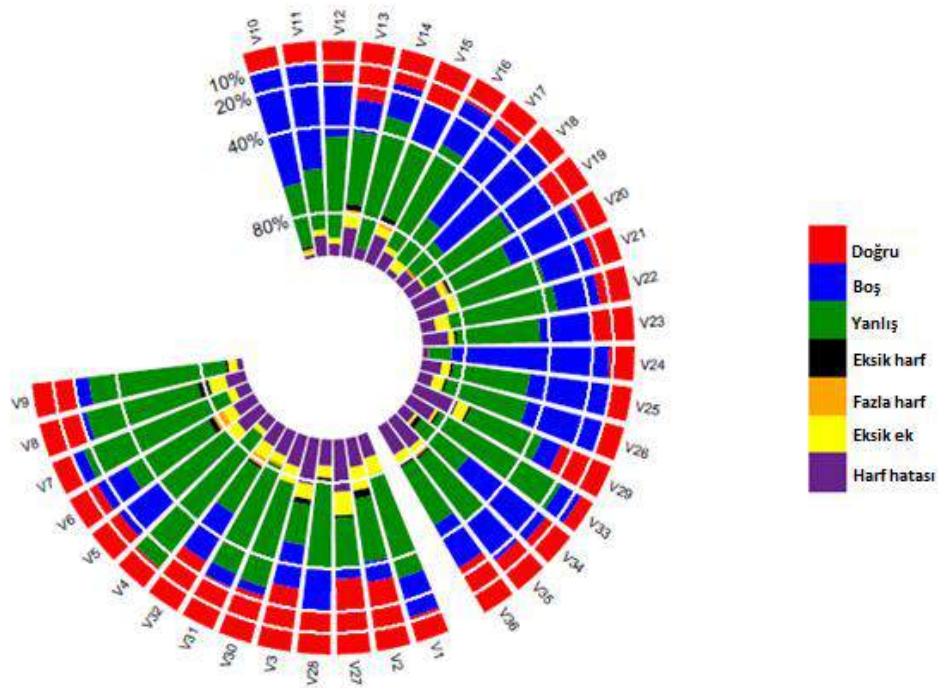
“Gece” kelimesini sadece Ö₁₂ kodlu öğrenci “güzecek” şeklinde yanlış yazmış; fakat diğer öğrenciler doğru yazmıştır. “Dünyaya” kelimesini yazarken on öğrenci “(y)a” ekini eksik yazmıştır. Kelimeyi yazarken yedi öğrenci harf hatası yapmış, bir öğrenci bir şey yazmamış, on beş öğrenci doğru yazmış ve üç öğrenci de yanlış yazmıştır.

³ Grafikte sol taraf kız öğrencileri, sağ taraf erkek öğrencileri göstermektedir. “V_{1,2,3...}” öğrencileri ifade etmektedir.

“Kapılı” kelimesini sadece iki öğrenci tam doğru yazmakla beraber yirmi yedi öğrenci de “lı” yapım ekini eksik bırakmıştır. Yine bir öğrenci harf hatası yapmıştır. “Uzak” kelimesini dört öğrenci doğru yazmış, bir öğrenci boş bırakmış, yirmi öğrenci harf hatası yapmış ve geri kalan diğerleri yanlış yazmıştır. “Miktarınca” kelimesinde dört öğrenci bir şey yazmamış, on öğrenci harf hatası yapmış, bir öğrenci (V₆) eki (ınca) eksik yazmıştır. Bu kelimeyi tam doğru yazan V₂₃ kodlu öğrencidir. “Veysel” ismini öğrenciler ya yanlış yazmış ya da boş bırakmışlardır. Sadece V₁₅ kodlu öğrenci bu kelimeyi “Vaysa” şeklinde yazarak diğer öğrencilere göre doğru yazıma biraz daha yaklaşmıştır. “Veysel” kelimesinin yazımına ilişkin öğrenci örnekleri “aisa, ise, söyle, mise, risa, insa, mansa, benise” şeklindedir.

“Menzile” kelimesinde on dokuz öğrenci harf hatası yapmış, sadece V₃₅ kodlu öğrenci hata yapmamış ve geri kalanları kelimeyi yanlış yazmışlardır. “Gidiyorum” ifadesi üç öğrencinin yanlış yazımı, bir öğrencinin şimdiki zaman eki (yor)u eksik yazmasının dışında doğru yazılmıştır.

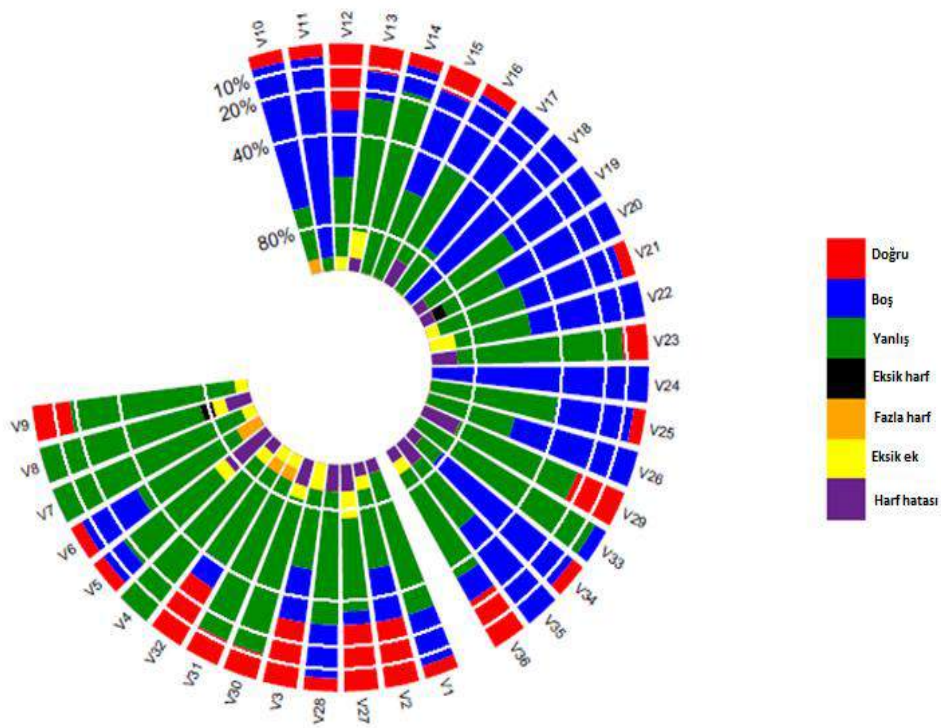
Grafik 3.2. “Domates biber patlıcan” şarkısına ait bulgular

“Domates biber patlıcan” şarkısına ait bulgulara bakınca Grafik 3. 2’de boş bırakılan ve tamamen yanlış yazılan kelime sayılarının çokluğu dikkati çekmektedir. “Hislerimi, dilim, cesaretimi, istemiştin, bedel ve sınımsı (harf hatası yapan iki öğrenci dışında), bitmesin, sarılacağım(harf hatası yapan bir öğrenci dışında), yıkılmasın” kelimeleri ya boş bırakılmış ya da yanlış yazılmıştır. Domates, biber ve patlıcan kelimeleri büyük oranda doğru yazılmıştır. “Hislerimi” kelimesi “hızlı, gibi, gece, beler, yesdi, neeiz, andu, glis, keşke, geniş, hiç” şeklinde yazılmıştır. Aynı zamanda bu yanlış yazımların içinde “keşke” kelimesi 10 frekansla dikkat

çekmektedir. “Söyleyebilseydim” ifadesini altı öğrenci (söyle-) ve (söyleyebil-) şeklinde yazmıştır. “Dilim” kelimesi karmaşık bir kelime olmamasına rağmen hiçbir öğrenci tarafından doğru yapılamamıştır. “Konuşamadım” ifadesini sadece V₂₇ kodlu öğrenci doğru yazmıştır. Yine bu kelimenin yazımında beş öğrenci de harf hatası yapmıştır. “Aşkımı” kelimesi de sadece üç öğrenci tarafından doğru yazılmıştır. Bu kelimenin doğru yazımına yakın örnekler “aşkı, aşk, aşkım”dır. “Sokaktan” kelimesi sadece bir öğrenci (V₁₉) tam doğru yazmıştır. Öğrencilerin hemen hemen üçte biri “sokak, sokaklar” şeklinde yazmıştır. V₂ ve V₉ kodlu öğrenciler “yankılandı” ifadesinde birer harf yazmayarak kelimeyi “ya(n)klandı, yankı(l)andı” şeklinde yazmışlardır. “Uzakladasın” ifadesinde altı öğrenci kelimeyi “uzak” şeklinde yazmıştır. “Dualar” kelimesini sadece V₂₇ kodlu öğrenci doğru yazmış, V₂ kodlu öğrenci “dua” ve V₆ kodlu öğrenci de “duar” şeklinde yazmıştır. “Bedel” kelimesini V₁₅ ve V₃₅ kodlu öğrenciler “beden” şeklinde yazmış geri kalanlar ise ya boş bırakmış ya da yanlış yazmıştır. “Nereye” kelimesini doğru yazan öğrenciler V₂ ve V₃ olmakla beraber kelimenin “nerye, neryi, nereyi, nerde, nerede” şeklinde yazıldığı da görülmüştür. “Bekliyorum” ifadesini dört öğrenci doğru yazmış; V₈ kodlu öğrenci “bekliyor” ve V₃₅ kodlu öğrenci ise “bikliyorum” biçiminde yazmıştır.

Grafik 3.3. “Bir yanlış kaç doğru?” şarkısına ait bulgular

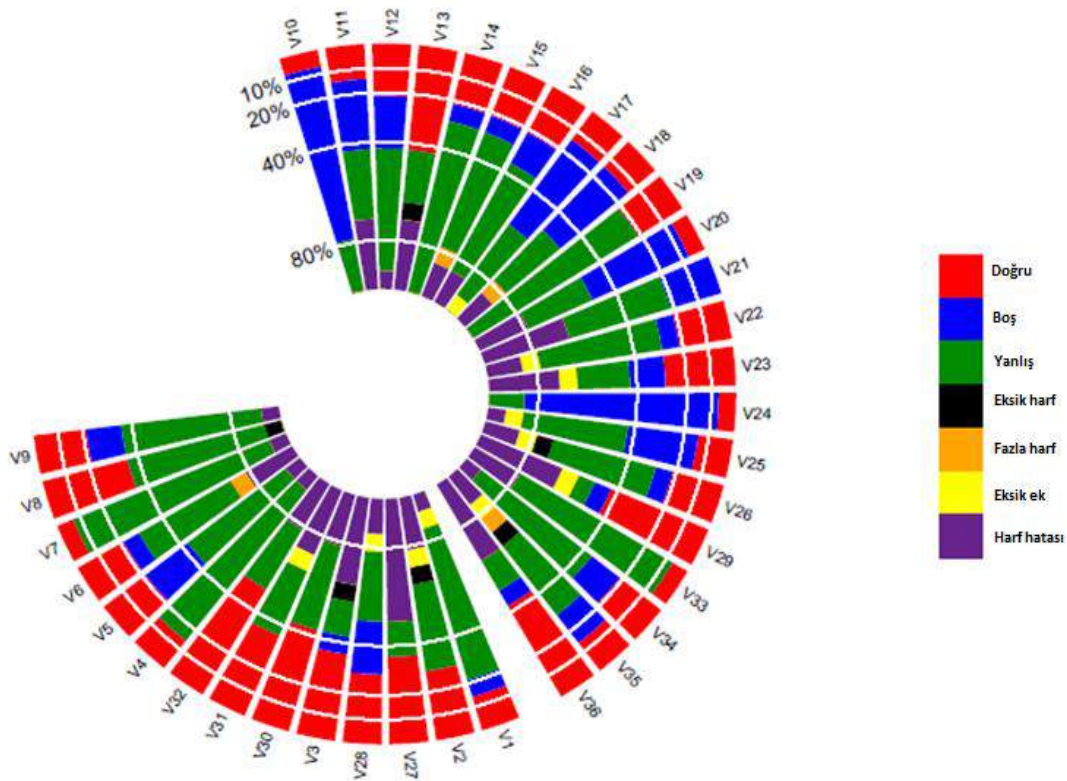

“Bir yanlış kaç doğru?” şarkısıyla ilgili bulgulara ilişkin Grafik 3. 3’te “Domates biber patlıcan” şarkısında olduğu gibi boş bırakılan ve yanlış yazılan kelimelerin çokluğu görülmektedir. “Davranıyorsun” ifadesi V₁₃ kodlu öğrencinin (harf hataları) haricinde ya boş bırakılmış ya da yanlış yazılmıştır. “Gururun, öfkeyle, verme (bir öğrencinin ek yanlış ve bir

öğrencinin doğru yazımı hariç) imkânsız” kelimeleri ya yanlış yazılmış ya da boş bırakılmıştır. “Mi” soru ekini de sadece V₃₀ kodlu öğrenci doğru yazmıştır.

“Yaralandığımı” kelimesini V₃ kodlu öğrenci “yaralan” V₁₃ “yaralande” V₂₂ “yarandı” V₂₇ “yaralındı” ve V₃₂ “yeraland” olarak yazmıştır. “Bir yanlışım kaç doğrumu götürüyor?” cümlesindeki “doğrumu” kelimesi on iki öğrenci tarafından “doğru” biçiminde yazılmıştır. “Aşkım” kelimesi dokuz öğrenci tarafından doğru yazılmıştır. “Domates biber patlıcan” şarkısında yer alan “aşkı” kelimesini sadece üç kişinin doğru yaptığı düşünülürse bu kelimenin yazımında dikkate değer bir iyileşmeden söz edilebilir. Yine “aşkı” kelimesi en çok harf hatasının yapıldığı kelime olmuştur. Bunlara örnek olarak “ışkı, aşkem, akşam, eşkem, maşkın” verilebilir.

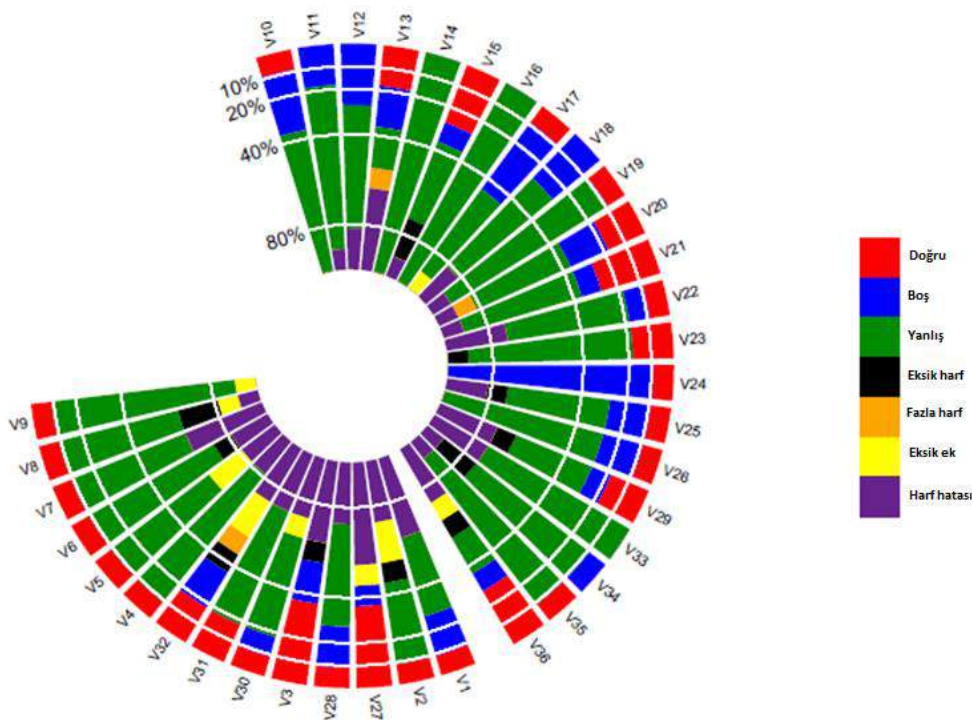
Grafik 3.4. “Benim için üzülme” şarkısına ait bulgular

“Benim için üzülme” şarkısına ait bulguların yer aldığı Grafik 3. 4’te yanlışlarla beraber doğruların da arttığı görülmektedir. Öğrenciler sadece “eğme” kelimesini yazarken yanlış yazmış ya da boş bırakmışlardır. Çalışma kâğıdında tekrarlayan “düşer” kelimesini V₂ ilk seferde yanlış yazmış fakat ikincisinde doğru yazmış; V₃ ise yaptığı harf hatasını ikinci

seferde düzeltmiştir. Bu şarkıda dikkati çeken “harap” kelimesidir. Arapçada “p” sesi olmadığı için muhtemel cevapların “harab” şeklinde olması beklenirken hiçbir öğrenci “b” sesiyle kelimeyi yazmamıştır. Bunun aksine öğrencilerin on dördünü kelimeyi “haram” biçiminde yazmıştır. “Sevgim yaşamaz hiç.” ifadesindeki “yaşamaz” kelimesi V_{2,3,8,13} kodlu öğrenciler tarafından “yaşama” şeklinde yazılmıştır. Aynı kelime altı öğrenci tarafından “yaş, yaşa, yaşam, yaşamı” biçimlerinde yazılmıştır. “Kırk” kelimesinin “kerk, kırık, kork, karık, kark” yazılışlarına rastlanılmıştır. “Onur” kelimesini sekiz öğrenci “olur” şeklinde bir öğrenci de “onun” biçiminde yazmıştır.

Grafik 3.5. “Günün birinde” şarkısına ait bulgular

“Günün birinde” şarkısına ait bulguların yer aldığı Grafik 3. 5’te görüldüğü üzere “devran” kelimesini on beş öğrenci boş bırakmış, yirmi bir öğrenci ise yanlış yazmıştır. “Devran” kelimesinin yerine altı öğrenci bir alt satırda yer alan “Sen de solacaksın günün birinde” ifadesindeki “günün” kelimesini yazmıştır. “Ayrılığımız” kelimesinin hatalı ve yanlış yazımlarına “ayrılımız, ayrılık, ayrılımlız, aryalık, ayrılımı, ayrılımı, aryalı, ayırımı” kelimeleri örnek verilebilir. Pişman kelimesini katılımcılar “ışman, kişman, dışman, dışmane, beşmane, heşmane, dışma, düşmasın, deşman, beş, dışma” biçimlerinde yazmış fakat hiçbir öğrenci “p” sesini kullanmamıştır. “Karlar” kelimesini öğrenciler “karar, kara, kar, kalar” ve

V₃₂ kodlu öğrenci ise “karlarya” şeklinde yazmıştır. Muhtemelen öğrenci “Senin de saçına karlar yağacak.” ifadesindeki “yağacak” kelimesinin ilk hecesini “karlar” kelimesine ekleyerek “karlarya” şeklinde bir kelime elde etmiştir. “Gözüne” kelimesini V₂ kodlu öğrenci “gözne”, V_{5,6,7} “güzle”, V_{8,19} “güzne”, V₁₃ “gözine”, V₁₅ “gözne”, V₂₀ “güzni”, V₂₂ “güzünü”, V₂₇ “gözümü”, V₂₉ “güzule”, V₃₁ “güzlei”, V₃₂ “gözini” ve V₃₆ “güzüne” biçiminde yazmıştır.

“Kalbini” kelimesini öğrencilerden bazılarının “kalpine, kabi, karbini, kalpın, kalpını, kalını” şeklinde yazdıkları görülmüştür. Burada dikkati çeken husus Arapçada olmayan “p” sesini öğrencilerin hata yapma endişesiyle “kalp” kelimesinin yalın hâlinde olduğu gibi kullanmış olmalarıdır.

4. SONUÇ

Araştırmada kullanılan beş şarkıdan daha yavaş söylenen ve çalgı aleti yoğunluğunun daha az olduğu şarkıları öğrencilerin daha rahat anlayabildikleri ve dinlemelerini kolaylaştırdığı görülmüştür. Bu araştırma göstermiştir ki yabancı öğrencilerin dinleme becerilerinin geliştirilmesi amacıyla kullanılacak şarkılarda dikkate alınması gereken unsurlar söyleniş şekli ve çalgı yoğunluğudur. Kahraman (2008) yaptığı çalışmada en iyi anlaşılan şarkıların “soft rock” ve türlerindeki şarkılar olduğunu; telaffuz netliğinin ve çalgı aleti yoğunluğunun anlamayı etkileyen faktörlerden olduğunu tespit etmiştir. Dolayısıyla şarkılar seçilirken içerdikleri kelime türleri ve kelimelerin telaffuz özellikleri dikkate alınmalıdır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen grupların dikkatini daha canlı tutma amacıyla kültürel değerlerimizi de yansıtan ve öğrencilerin ilgisini çekecek türkü ya da şarkılar dinleme becerilerini geliştirmede kullanılabilir. Şeref ve Yılmaz (2013) Arap öğrencilerin bir öğretim setindeki dinleme etkinliklerinin çok hızlı olduğunu, kayıtlardaki bazı kelimelerin anlaşılamadığını ve söz konusu etkinliklerin çok zor olduğunu söylediklerini belirtir. Ayrıca Şevik (2012) yapılan araştırmaların dinleme becerisi etkinliklerine yeterince zaman ayrılmadığını ve öğrencilerin öğretim programındaki dinleme beceri hedeflerine ulaşamadığını gösterdiğinden ilköğretimin birinci kademesinde yabancı dil öğretiminde şarkı kullanımının gerekliliğinden bahseder. Yine Batdı ve Semerci (2012) de öğrenci görüşleri doğrultusunda şarkıların dil bilgisi kurallarını ve yapılarını hatırlamayı sağladığını, doğru telaffuz etmeye ve kelime öğrenimine önemli etkilerinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmada öğrencilerin bazı kelimeleri hiç anlamadıklarından boş bıraktıkları, bazılarını yazmaya çalışmalarına rağmen çok ilgisiz kelimeler yazdıkları görülmüştür. Bazı öğrencilerin kelimelerin yazımında bir iki harf hatası yaptıkları, bazılarının yapım ya da çekim eklerini yazmadıkları, bazılarının fazla harf ya da eksik harf hatası yaptıkları görülmüştür.

Bu sonuçlara göre alanda araştırma yapacak araştırmacılara ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sınıflarında dinleme etkinlikleri yaptıracak kişilere yapılabilecek öneriler şunlardır:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak şarkılar öğrenci seviyeleri dikkate alınarak seçilmelidir.
- Şarkılarda telaffuzu zor, anlamayı zorlaştıracak kelime ve kelime gruplarının olmamasına dikkat edilmelidir.
- Dinleme etkinlikleri kapsamında dinletilecek ya da tavsiye edilecek şarkılarda çalgı yoğunluğu en az olanlar tercih edilmelidir.

KAYNAKÇA

Akyol, H. (2010). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılar Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.

Ataseven, F. (1988). Değişen sınıf içi öğretim ortamları ve şarkılarının yabancı dil öğretiminde araç olarak kullanılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 189-198.

Batdı, V. ve Semerci, Ç. (2012). Şarkıların yabancı dil becerilerini geliştirmedeki etkililiğine ilişkin öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1, 4. 126-133.

Büyüköztürk, Ş. Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Akademi.

Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
Hisar, Ş.G. (2006). 4. ve 5. Sınıf İngilizce derslerinde kullanılabilecek etkili öğretim yöntemleri üzerine deneysel bir çalışma. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Kahraman, V. (2008). The use of songs in improving listening comprehension in English. *Dil Dergisi*, 140, 43-51.

Karakaya, İ. (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Abdurrahman Tanrıöğen. (Ed.). *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 55-84). Ankara: Anı Yayıncılık.

MEB. (2006). İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı. 25 Nisan 2012 tarihinde http://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/programlar/ilkogretim/turkce6_8.rar adresinden erişildi.

Neisa, C. M. (2008). Using rock music as a teaching-learning tool. *Profile Journal*, 9, 1, 163-180.
Shen, C. (2009). Using English songs: an enjoyable and effective approach to ELT. *English Language Teaching*, 2,1, 88-94.

Şeref, İ. ve Yılmaz, İ. (2013). Arap öğrencilerin Gökkuşuğu Türkçe Öğretim Seti hakkındaki görüşlerine yönelik bir içerik analizi. *Turkish Studies*. 8, 13, 1463-1478.

Şevik, M. (2012). Developing young learners' listening skills through songs. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 20, 1, 327-340.

Ünalın, Ş. (2001). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yılmaz, İ. (2014). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin deyim öğretiminde kullanılmasına yönelik bir inceleme*. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.